

TRE S-FÖRSLAG

50 MILJARDER OCH LÄGRE SYSSELSÄTTNING

TIMBRO BRIEFING PAPER 54

ALBIN ZETTERVALL

Timbro är Nordens främsta marknadsliberala tankesmedja. Sedan starten 1978 är uppdraget att långsiktigt bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet, individuell frihet och ett öppet samhälle.

© Timbro

JULI 2025

www.timbro.se

info@timbro.se

Sättning: Erik Johnsson

Omslag: Erik Johnsson

OM FÖRFATTAREN

Albin Zettervall är jurist och programansvarig för arbetsmarknadsfrågor på Timbro.

Timbro Briefing Paper är en serie kortrapporter som belyser komplexa frågor i ett kortare format. För att läsa detta eller andra av våra briefing papers, besök www.timbro.se/bp

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING & SAMMANFATTNING	7
S FÖRESLÅR HÖJDA SKATTER.....	11
HUR STORA SKATTEHÖJNINGAR KRÄVS?	13
ANDRA FÖRSLAG MED OKÄND NOTA ...	25
SOCIALISERINGSVÅGEN	33
REFERENSER	41

Mellan den 29 maj och den 1 juni 2025 samlades arbetarrörelsens ombud i Göteborg och stakade ut den politiska inriktningen inför nästa mandatperiod.

Socialdemokraternas kongress var slutpunkten för den politikutveckling som partiet genomfört under en mandatperiod i opposition. Resultatet är en vänstersväng. Återreglering av välfärden och en mer vidlyftig ekonomisk politik är centrala beslutspunkter, där ”full sysselsättning” utgör en central ambition.

Efter kongressen har de största rubrikerna handlat om förvirring kring vad Socialdemokraterna faktiskt beslutade i frågor som arbetstidsförkortning och integrationsåtgärder. Det finns dock ett antal utgiftsdrivande förslag som antagits och som har gått under radarn både inför och efter kongressen. Timbro har granskat ett flertal bidragsreformer som antagits av

kongressen. Förslagen blir med stor sannolikhet verklighet om Socialdemokraterna vinner valet 2026.

Förslagen handlar dels om att återställa politik från Löfvén I/II, dels om att genomföra nya reformer, i arbetslöshets- och socialförsäkringarna som syftar till att väsentligen öka ersättningsnivåerna till personer som inte arbetar.

Tre förslag inom arbetsmarknadspolitiken sticker ut:

- Höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet.
- Avskaffande av karensavdraget.
- Subventionerad fackföreningsavgift.

Timbro har sammanställt ett antal färska offentliga källor för att beräkna den ackumulerade kostnaden. Totalt uppgår statens kostnad till 50 miljarder kronor under nästa mandatperiod för dessa tre förslag.

Inget av förslagen gynnar sysselsättningen. Evidens pekar på lägre sysselsättning och högre arbetslöshet enligt de förslag som klubbades på kongressen. Vi har utelämnat arbetstidsförkortningen eftersom Socialdemokraterna i första hand vill pressa arbetsmarknadens parter att minska arbetstiden på egen hand.

Följande rapport är strukturerad enligt följande: Först går vi igenom de dokument som behandlar arbetsmarknads- och socialförsäkringarna. Därefter analyseras de tre förslagen. Avslutningsvis riktar vi en varning för en återgång till socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik.

KONGRESSENS BESLUT

När ombuden samlades i Göteborg i slutet av maj 2025 behandlades flera centrala dokument, och ett nytt partiprogram samt politiska riktlinjer togs fram.¹

Förslagen kommer ursprungligen från elva arbetsgrupper som under två år haft i uppdrag att ta fram ny sakpolitik. Dessa arbetsgrupper lämnade hösten 2024 totalt 200 förslag till Socialdemokraternas partistyreelse för fortsatt bearbetning.²

Partiprogrammet är relevant ur ett policyperspektiv. I dokumentet finns exempelvis ett nygammalt jobb mål om ”full sysselsättning” formulerat. Här finns också skrivningar om ”inkomstbortfallsprincipen” i socialförsäk-

1 Se Socialdemokraterna, ”Kongresshandlingar – A-E Politiska riktlinjer” (2025) och dagsprotokoll från S Kongress 28 maj

2 Socialdemokraterna, ”S arbetsgrupper: Över 200 förslag för att ta Sverige i en ny riktning” (27 aug 2024).

ringarna samt att exempelvis Arbetsförmedlingens utförande ska ske i statlig regi.³

Timbro har följt Socialdemokraternas policyarbete under en längre tid. I förslagen från deras arbetsgrupper inför kongressen låg bland annat mer symboliska förslag om att låta parterna ta över A-kassan, att byta namn på Arbetsförmedlingen till "Myndigheten för arbete och produktivitet" och att låta alla myndigheter erbjuda praktikplatser för funktionsnedsatta.⁴

Fler kostsamma reformer var också på agendan. Exempelvis föreslogs att etableringsersättningen för nyanlända flyktingar skulle höjas. Därutöver fanns tydliga skrivningar om att taket i A-kassan skulle indexeras samtidigt som ersättningstrappan helt skulle avvecklas. Riksdagens utredningstjänst bedömer att dessa

3 Socialdemokraterna, "Kongresshandlingar – Partiprogram, förslag till partikongressen" (2025) s. 28.

4 Socialdemokraterna, "Ny riktning för Sverige 2030 – Sammanställning av förslagen till politikutveckling från partistyrelsens arbetsgrupper" (2024) se exempelvis s. 5, 7 och s. 34.

förslag skulle innebära en belastning på offentliga finanser om drygt 2 miljarder kronor om de blir verklighet.⁵

Socialdemokraternas partistyreelse ägnade vintern åt att justera och tona ner flera av de mest utgiftsdrivande reformerna, och lyckades delvis hålla stängen på kongressen. Det finns i vart fall tre kvantifierbara beslut på arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdet som fortfarande sticker ut.

Dessa är: Höjt tak i A-kassan och i aktivitetsstödet, avskaffande av karensavdrag och skattereduktion för fackföreningsavgift, och är partiets politik inför valet 2026.

Vad är bakgrunden till respektive förslag och vad skulle reformerna kosta statskassan? Om detta handlar nästa avsnitt.

5 Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2025:471 "Avtrappningen av ersättning till A-kassan" (10/4, 2025).

BIDRAGSPOLITIK OM 50 MILJARDER KRONOR SAMMANFATTAT I TRE FÖRSLAG

HÖJT TAK I A-KASSAN OCH I AKTIVITETSSTÖDET.

BESKRIVNING AV FÖRSLAGET

Taket i arbetslöshetsförsäkringen har under lång tid varit en viktig fråga för socialdemokratin. Takhöjningar indexeras inte utan kräver aktiva politiska beslut år för år. Under alliansåren 2006 till 2014 höjdes inte taket alls. Under Löfvén-regeringarna ett och två höjdes taket gradvis.

Under pandemin genomfördes en tillfällig höjning om 24 procent av takbeloppet, en åtgärd

som sedermera permanentades.⁶ I dagsläget uppgår taket till 34 000 kronor per månad (vilket innebär maximal ersättning om 26 400 kronor per månad före skatt).

S vill gå längre. Inriktningen är tydlig: ”Socialdemokraternas mål om att 80 procent ska få 80 procent av inkomsten i ersättning kvarstår”.⁷ Konkret innebär det att taket behöver höjas till 45 000 kronor per månad för att nå S stipulerade mål.⁸

EFFEKTER PÅ OFFENTLIGA FINANSER

Prislappen på statens finanser är betydande. Reformen kostar knappt 5 miljarder kronor per år, enligt en ny undersökning av Riksdagens utredningstjänst. Med hänsyn tagen till utökad inbetald kommunalskatt uppgår siffran

6 SVT, ”Höjd A-kassa förlängs i två år” (21 sep 2020).

7 Socialdemokraterna, ”Kongresshandlingar – B. Du ska leva i ett rikare land” (2025) s. 112.

8 Regeringskansliet, SOU 2024:86, ”Utformning och alternativ för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring” (17 dec 2024) s. 25.

till ca 4 miljarder kronor för offentliga finanser, men alltså 5 miljarder för statens finanser.⁹ Om Socialdemokraterna får som de vill kommer kostnaden för staten bli än högre, då de även beslutade att avskaffa den brantare nedtrappningen som träder i kraft i oktober 2025. Den nya A-kassan kommer innebära att fler är berättigade ersättning, men en lägre ersättningsnivå efter 100 dagar i stället för efter 200 dagar.

AVSKAFFANDE AV KARENSAVDRAGET.

BESKRIVNING AV FÖRSLAGET

Karensavdraget infördes 2019 och ersatte den tidigare karensdagen. Avdraget på sjuklön eller sjukpenning görs i samband med sjukfrånvaro. Karensavdraget uppgår till 20 procent av vad en person tjänar en genomsnittlig vecka.

9 Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2025:470 "Höjt och indexerat tak i arbetslöshetsförsäkringen" (10/4, 2025).

S partistyreelse sätter tydligt ner foten och påtalar rakt ut att karensavdraget ska avskaffas. Partistyrelsen pekar på vikten av en mer solidarisk och fördelningspolitisk rättvis profil som motiv.

EFFEKTER PÅ OFFENTLIGA FINANSER

Ett avskaffande av karensavdraget skulle kosta statskassan 5 miljarder per år, enligt Magdalena Andersson.¹⁰ Även en beräkning från Vänsterpartiets budgetmotion anger 5,2 miljarder kronor.¹¹

Kostnaden för arbetsgivare om avdraget tas bort är därtill betydande: 14,4 miljarder kronor, enligt samma statliga utredning. Räknat på beteendeeffekter uppgår siffran till 17,9 till 24,1 miljarder kronor per år för Sveriges

10 SVT, "S vill slopa karensavdraget helt" (2 april 2025).

11 Vänsterpartiets budgetmotion för 2025, "För ett starkare Sverige" (2024) s. 50.

arbetsgivare.¹² Då är inte heller förlusten av förädlingsvärdet, på grund av ökad sjukfrånvaro, inräknat.

SKATTESUBVENTION PÅ FACKFÖRENINGSAVGIFT.

BESKRIVNING AV FÖRSLAGET

Skattereduktion på fackföreningsavgiften har kommit och gått. Under flera decennier ansågs subventionen vara en självklar del av den svenska modellen. Alliansregeringen avvecklade så subventionen 2007. År 2018 återinförde Löfven I en ny variant som innebar 25 procent nedsättning förutsatt att man betalade 400 kronor i medlemsavgift per år.¹³

När M/ KD-budgeten röstades igenom hösten 2018 ställde sig riksdagen bakom att reformen

12 Regeringskansliet, Ds. 2023:33, "Karensstak och högkostnads-skydd – en översyn av karensavdraget och förslag på utökade undantag" (15 dec 2023) s. 271.

13 Regeringskansliet, Prop. 2017/18:127 "Återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift" (20 mars 2018)

återigen avskaffades. Nu vill S partistyrelse återinföra subventionen. I dokumentet om ”Politiska riktlinjer” framgår att fackföreningsavgiften ska vara avdragsgill.¹⁴

EFFEKTER PÅ OFFENTLIGA FINANSER

När reformen avskaffades beräknades år 2019 riksdagens finansutskott att kostnaden uppgick till 2,7 miljarder kronor.¹⁵ Riksdagens utredningstjänst verifierar i en färsk beräkning att förslaget alltså skulle belasta statens finanser om 2,7 miljarder kronor per år.¹⁶

14 Socialdemokraterna, "Kongresshandlingar – A-E Politiska riktlinjer" (2025) s. 11

15 Riksdagen, "Finansutskottets betänkande, 2018/19 FiU1" (2018) s. 161.

16 Riksdagens utredningstjänst, RUT 2024:760 "Skattereduktion för fackföreningsavgift" (2024).

SAMMANTAGNA EFFEKTER – 50 MILJARDER KRONOR UNDER NÄSTA MANDATPERIOD

Vår sammanställning av effekter på statens finanser uppgår därmed till drygt 10 miljarder kronor per år, eller 50 miljarder kronor under en mandatperiod för endast tre av Socialdemokraternas förslag. I praktiken kommer kostnaderna vara än högre, på grund av att utredningen inte tar hänsyn till dynamiska effekter, inte minst vad gäller aviserade bidragshöjningar i arbetslöshetsförsäkringen.

(Mdkr)	2025	2026	2027
Höjt tak i A-kassa och aktivitetsstöd	-4,8	-4,9	-4,7
Slopat karensavdrag	-5	-5	-5
Subventionerad fackföreningsavgift	-2,7	-2,7	-2,7
	-12,5	-12,6	-12,4

HUR LEDER HÖJDA BIDRAG TILL "FULL SYSSELSÄTTNING"?

Arbetarrörelsen har sedan dess födelse prioriterat jobbfrågan. Målet om "full sysselsättning" har i flera decennier varit en grundpelare i den socialdemokratiska visionen om den svenska modellen. För drygt tio år sedan kompletterade socialdemokratin det med ett offensivt jobbmål.

Under partikongressen i Göteborg år 2013 uttalade Löfvén att: "Inom sex år ska Sverige öka antalet människor som arbetar så mycket att vi har lägst arbetslöshet i EU. För att nå det ska vi nästan halvera arbetslösheten i Sverige. Att sätta upp jobbmål kommer hjälpa oss att hålla fokus".¹⁷

17 Expressen, "Löfvéns mål: Ha lägst arbetslöshet i EU år 2020" (3 april 2013).

Resultatet blev dock inte vad den S-ledda regeringen hade hoppats på. Journalisterna ställde återkommande frågor om jobbmålet till statsminister Stefan Löfvén, samtidigt som Sverige klättrade i EU:s arbetslöshetsliga.¹⁸ En utvärdering från Timbro visade att av EU:s samtliga medlemsländer hade tjugosju länder minskat sin arbetslöshet, medan Sverige som enda land ökade arbetslösheten till år 2020.¹⁹ Hur skulle de ovan granskade förslagen påverka arbetslöshet och sysselsättning?

Riksdagens utredningstjänst har tidigare effektutvärderat en höjning av takbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen som i allt väsentligt liknar det som är Socialdemokraternas politik. När tak- och grundbelopp chockhöjdes under pandemin våren 2020 med storleksordningen 20-30 procent visade utredningstjänsten att den så kallade jämviktsarbetslösheten ökade

18 Se bland annat: SR, "Målet om EU:s lägsta arbetslöshet är borta" (18 september 2019). SVT, "Regeringen tonade ned arbetslöshetsmål" (16 november 2021).

19 Timbros Smedjan, "Hur gick det med arbetslöshetsmålet, Löfvén?" (19 april 2020).

med hela 0,69 procentenheter. I faktiska antal motsvarar det 40 000 fler arbetslösa.²⁰

När nu S skissar på en lika stor takhöjning procentuellt sett är det möjligt att effekterna på arbetslöshet blir lika betydande.

Vad gäller karensavdragets effekter beräknar statens utredare att ett högre antal påbörjade sjukfall skulle kunna leda till mellan 1,7 och 5,3 miljoner fler dagar med sjuklön per år. De arbetsgivarrelaterade sjuklönekostnaderna inklusive sjuktagen skulle därmed kunna öka med 11 till 25 procent till följd av direkta betendeffekter.²¹

Avslutningsvis, vad gäller subventionen för fackföreningsavgift finns endast marginella effekter på arbetslöshet och sysselsättning.

20 Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2020:611 "Konsekvenser av höjt ersättningstak i arbetslöshetsförsäkringen" (2020).

21 DS. 2023:33, Ekonomiska konsekvenser av karensavdraget, 2024, s. 188. Djuplodande analys i Svenskt Näringsliv, "Kostnaden för avskaffande av karensavdraget" (2025) s. 6

Men om något förväntas faktiskt arbetslösheten att öka om fler blir medlemmar i facket.

Det är på grund av att fler förväntas ta del av kompletterande arbetslöshetsunderstöd. En högre ersättningsgrad ökar strukturarbetslösheten. Detta konstaterade regeringens egen utredare när förslaget bereddes i regeringskansliet år 2018.²²

Sammantaget kan konstateras att reformerna som Socialdemokraterna vill genomföra med stor sannolikhet leder till lägre sysselsättning och högre sjuktal.

22 Regeringskansliet, "Prop. 2017/18:127: Återinförande skattereduktion fackföreningsavgift" (2018) s. 29-30.

SLUTSATS: DYR BIDRAGSLINJE LEDER INTE TILL FULL SYSSELSÄTTNING

Vi har granskat beslut inom arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdet. Vi kan konstatera att den sammanvägda kostnaden för skattebetalarna för S förslag om höjda bidragsnivåer i A-kassan och i aktivitetsstöd, slopat karensavdrag och återinförd subvention för fackföreningsavgift uppgår till cirka 50 miljarder kronor under nästa mandatperiod.

Vi kan också slå fast att dessa förslag går emot S primära målsättning om full sysselsättning. Särskilt reformerna i arbetslöshetsförsäkringen leder till högre arbetslöshet.

Sverige står idag med en hög arbetslöshet, en svag tillväxt och ett kraftigt försämrat

omvärldsläge. Ett ansträngt säkerhetsläge medför ett behov av mycket tydliga politiska prioriteringar framöver. Betydande delar av reformutrymmet är exempelvis redan inlåst i framtida försvarssatsningar.

Att i det läget besluta om stora miljardsatsningar till personer som inte arbetar är inte en framkomlig väg. Om valet 2026 leder till att Socialdemokraterna tillsammans med vänsterpartierna får majoritet riskerar miljardrullningen att börja,

Socialdemokraternas reformförslag kommer att göra Sverige fattigare.

OFFENTLIGA DOKUMENT:

- Regeringskansliet, SOU 2024:86, "Utformning och alternativ för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring" (17 dec 2024)
- Regeringskansliet, Ds. 2023:33, "Karenstak och högkostnadsskydd – en översyn av karensavdraget och förslag på utökade undantag" (15 dec 2023)
- Regeringskansliet, Prop. 2017/18:127 "Återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift" (20 mars 2018)
- Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2025:470 "Höjt och indexerat tak i arbetslöshetsförsäkringen" (10/4, 2025)
- Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2025:471 "Avtrappningen av ersättning till A-kassan" (10/4, 2025)
- Riksdagen, "Finansutskottets betänkande, 2018/19 FiU1" (2018)
- Riksdagens utredningstjänst, RUT 2024:760 "Skattereduktion för fackföreningsavgift" (2024)
- Riksdagens utredningstjänst, Dnr. 2020:611 "Konsekvenser av höjt ersättningstak i arbetslöshetsförsäkringen" (2020)

Socialdemokraterna, ”S arbetsgrupper: Över 200 förslag för att ta Sverige i en ny riktning” (27 aug 2024)

Socialdemokraterna, ”Kongresshandlingar – Partiprogram, förslag till partikongressen” (2025)

Socialdemokraterna, ”Ny riktning för Sverige 2030 – Sammanställning av förslagen till politikutveckling från partistyrelsens arbetsgrupper” (2024)

Socialdemokraterna, ”Kongresshandlingar – A-E Politiska riktlinjer” (2025)

Svenskt Näringsliv, ”Kostnaden för avskaffande av karensavdraget” (2025)

Vänsterpartiets budgetmotion för 2025, ”För ett starkare Sverige” (2024)

MEDIALA ARTIKLAR OCH NYHETER:

Expressen, ”Löfvéns mål: Ha lägst arbetslöshet i EU år 2020” (3 april 2013)

SR, ”Målet om EU:s lägsta arbetslöshet är borta” (18 september 2019)

SVT, ”Regeringen tonade ned arbetslöshetsmål” (16 november 2021)

SVT, ”Höjd A-kassa förlängs i två år” (21 sep 2020)

SVT, ”S vill slopa karensavdraget helt” (2 april 2025)

Timbros Smedjan, ”Hur gick det med arbetslöshetsmålet, Löfvén?” (19 april 2020)

*Timbro är Nordens främsta marknadsliberala tanke-
smedja. Sedan starten 1978 är uppdraget att långsiktigt
bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet,
individuell frihet och ett öppet samhälle.*